<table>
<tr><td rowspan="9">Ümumi məlumat</td><td>Fənnin adı, kodu və kreditlərin sayı</td><td colspan="2">CPSY 611, Uşaq və Yeniyetmə psixologiyası, 6 AKTS</td></tr>
<tr><td>Departament</td><td colspan="2">Psixologiya</td></tr>
<tr><td>Proqram (bakalavr, magistr)</td><td colspan="2">Bakalavr</td></tr>
<tr><td>Tədris semestri</td><td colspan="2">2025/2026-cı tədris ilinin payız semestri</td></tr>
<tr><td>Fənni tədris edən müəllim (lər)</td><td colspan="2">Təhmasib Cavadzadə</td></tr>
<tr><td>E-mail:</td><td colspan="2">tjavadzade@gmail.com</td></tr>
<tr><td>Telefon:</td><td colspan="2"></td></tr>
<tr><td>Mühazirə otağı/Cədvəl</td><td colspan="2">(Nərimanov korpusu)</td></tr>
<tr><td>Konsultasiya vaxtı</td><td colspan="2">Dərslərdən sonra</td></tr>
<tr><td>Prerekvizitlər</td><td colspan="3">-</td></tr>
<tr><td>Tədris dili</td><td colspan="3">Azərbaycan dili</td></tr>
<tr><td>Fənnin növü (məcburi, seçmə)</td><td colspan="3">Məcburi</td></tr>
<tr><td>Dərsliklər və əlavə ədəbiyyat</td><td colspan="3">
1. Child and Adolescent Development for Educators, Christine B. McCormick, David G. Scherer, 08 May, 2018.
2. Handbook of Adolescent Psychology, Laurence Steinberg, Richard M. Lerner. 10 May 2004.
3. The Oxford Handbook of Clinical Child and Adolescent Psychology, Edited by, Thomas H. Ollendick, Susan W. White. Bradley A. White. 2019
4. Berk, L. E. (2023). Infants, children, and adolescents (9th ed.). Pearson.
5. Papalia, D. E., & Feldman, R. D. (2011). Child and adolescent development (13th ed.). McGraw-Hill Education.
6. Santrock, J. W. (2021). Children (15th ed.). McGraw-Hill Education.
7. Siegler, R., DeLoache, J., Eisenberg, N., & Saffran, J. (2020). How children develop (6th ed.). Worth Publishers.
8. Cole, M., Cole, S. R., & Lightfoot, C. (2004). The development of children (5th ed.). Worth Publishers.
9. Lerner, R. M., & Steinberg, L. (Eds.). (2009). Handbook of adolescent psychology (3rd ed.). Wiley.
10. Shaffer, D. R., & Kipp, K. (2013). Developmental psychology: Childhood and adolescence (9th ed.). Cengage Learning.
11. Woolfolk, A., & Perry, N. E. (2019). Child and adolescent development (2nd ed.). Pearson.
</td></tr>
<tr><td rowspan="5">Tədris metodları</td><td>Mühazirə</td><td colspan="2">+</td></tr>
<tr><td>Qrup müzakirəsi</td><td colspan="2">+</td></tr>
<tr><td>Praktiki tapşırıqlar</td><td colspan="2">+</td></tr>
<tr><td>Praktiki məsələnin təhlili</td><td colspan="2">+</td></tr>
<tr><td>Tətbiq etmə</td><td colspan="2"></td></tr>
<tr><td rowspan="2">Qiymətləndirmə meyarları</td><td>Komponentləri</td><td>Son tarix</td><td>Dəyərləndirmə</td></tr>
<tr><td>Aralıq imtahanı</td><td>30</td><td>8-ci həftə</td></tr>
</table>

	Tapşırıq və testlər	15	Semester boyu
	Prezentasiya/Qrup müzakirə	10	Semester sonu
	Final imtahanı	40	Dekabr
	Davamiyyət	5	Semester boyu
	Yekun	100	

Kursun təsviri	Uşaq və yeniyetmə psixologiyasının tarixi və inkişafı ilə tanış olacaqlar Uşaq və yeniyetmə psixologiyası, insan inkişafının erkən dövrlərini, xüsusilə uşaqlıq və yeniyetməlik dövrlərini araşdıran bir sahədir. Bu dərsdə tələbələr uşaq və yeniyetmələrin emosional, sosial, və kognitiv inkişafını öyrənəcəklər. Uşaqların və yeniyetmələrin davranışlarının, münasibətlərinin və psixoloji pozuntularının əsaslarını, onların mühitdən necə təsirləndiyini və psixoloji sağlamlığın qorunmasının əhəmiyyətini öyrənəcəklər.
Kursun məqsədləri	Uşaq və yeniyetmə psixologiyasını dərindən öyrənmək. Uşaq və yeniyetmələrə aid inkişaf mərhələlərini öyrənmək Tələbələrə uşaq və yeniyetmələrin psixoloji inkişaf mərhələlərini anlamaq, onların ehtiyaclarını, davranışlarını və əlamətlərini tanımaq və eləcə də bəzi çox rastlanılan uşaq və yeniyetmə pozuntularıda müzakirə olunacaq.
Təlim nəticələri	Kursun sonunda tələbələr aşağıdakı bilik və bacarıqları əldə edəcəklər: ❖ **Uşaq və yeniyetmələrin inkişaf mərhələlərini izah etmək** – Tələbələr uşaq və yeniyetmələrin psixoloji və fiziki inkişaf mərhələlərini tanıyacaq, bu mərhələlərin xüsusiyyətlərini təhlil edə biləcəklər. ❖ **Uşaqlarda rast gəlinən əsas psixi pozuntuları müəyyən etmək** – Tələbələr uşaqlarda müşahidə olunan psixi pozuntuların (məsələn, autizm, diqqət çatışmazlığı, davranış pozuntuları və s.) simptomlarını və inkişaf dinamikasını öyrənəcəklər. ❖ **Yeniyetmələrdə rast gəlinən psixi pozuntuları izah etmək** – Yeniyetmə dövrünə xas olan psixi çətinliklər (məsələn, depressiya, narahatlıq pozuntuları, özünü zədələmə və s.) haqqında bilik əldə ediləcək. ❖ **Psixi pozuntuları tanımaq və ilkin diaqnostika bacarığı formalaşdırmaq** – Tələbələr müxtəlif psixi pozuntuların əlamətlərini müşahidə etməyi və ilkin qiymətləndirmə aparmağı öyrənəcəklər. ❖ **Psixotravmaların uşaqlar və yeniyetmələr üzərində təsirini analiz etmək** – Travmatik təcrübələrin inkişafda yaratdığı problemləri anlama və onların uzunmüddətli psixoloji təsirlərini qiymətləndirmək bacarığı inkişaf etdiriləcək. ❖ **Müasir dövrdə uşaqlar və yeniyetmələr arasında yayılmış psixi pozuntuları sadalamaq və təhlil etmək** – Texnologiya, sosial media, ailə strukturlarındakı dəyişikliklər kimi faktorların uşaq və yeniyetmə psixologiyasına təsirini analiz etmək bacarığı formalaşacaq.
Qiymətləndirmə meyarları	Tələbələrin bilik və bacarıqları aşağıdakı meyarlar əsasında qiymətləndiriləcək: 1. **Tapşırıqlar** o Hər mövzu üzrə fərdi və ya qrup halında yerinə yetiriləcək yazılı və ya praktik tapşırıqlar.

	o Tapşırıqlar tələbələrin dərs materialını qavrama səviyyəsini, analitik düşünmə və tətbiqetmə bacarıqlarını ölçmək məqsədi daşıyır. o Tapşırıqların vaxtında və keyfiyyətli şəkildə təqdim edilməsi əsas götürüləcək. 2. **Prezentasiyalar** o Tələbələr müəyyən mövzu üzrə fərdi və ya qrup şəklində təqdimat hazırlayacaqlar. o Prezentasiyanın məzmunun dolğunluğu, təqdimatın quruluşu, vizual materialların istifadəsi və təqdimat bacarıqları qiymətləndirməyə təsir edir. o Prezentasiya hazırlamaq və təqdim etmək qaydaları tələbələrə dərs zamanı ətraflı şəkildə izah ediləcək. 3. **Dərsdə fəallıq və sual-cavablar** o Tələbələrin dərsdə aktiv iştirakı, suallara cavab verməsi və fikir bildirməsi nəzərə alınacaq. o Dərs müzakirələrində iştirak tələbələrin mövzuya nə dərəcədə hazır olduqlarını və analitik düşünmə qabiliyyətlərini göstərir. 4. Y**ekun layihə və ya imtahan (15%)** o Kursun sonunda tələbələrə yekun layihə və ya imtahan təqdim edilə bilər. o Bu mərhələdə tələbələrin kurs boyu əldə etdikləri bilikləri ümumiləşdirmə və tətbiq etmə bacarıqları qiymətləndiriləcək. Fəallıq balları: tələbələr onlara verilən tapşırıqların yeriyə yetirilməsindən və ümumi muzakirələrə qoşulmalarından asılıdır. olaraq tətbiq edə bilməsi və ya analız edə bilməsindən asılıdır. Tapşırıq balları: dərs ərzində tələbələrə verilən verilən tapşırıqlar və araşdırmalar əsasında veriləcək. Prezentasiya: tələbələr aşağıdakı hallara diqqət etməlidir: 1. Verilən mövzularda prezentasiya təqdim etməlidir. 2. Təqdim olunan prezentasiya verilən mövzuya aid olmalıdır. 3. Referatlar və prezentasiya vaxtında təqdim olunmalıdır. 4. Prezentasiyalarda material standartlara uyğun olmalıdır. 5. Prezentasiyada istifadə olunan ədəbiyyat qeyd olunmalıdır.
Qaydalar (Tədris siyasəti və davranış)	• Dərsə hazırlıq vacıbdir. • Dərsdə keçirilən mövzu ilə əlaqədar hissələri izah etmək, verilən ədəbiyyatı oxumaq, movzu ilə əlaqədar suallara cavab vermək lazımdır. Grup içi müzakirələrdə fəal iştirak etmək , verilen tapşırıqları yerinə yetirmək əsasdır. • Dərsdə testlərin tətbiqi ilə əlaqədar tapşırıqlar ediləcək.Bunlarda fəal iştirak etmək vacibdir. • İmtahanında köçürmək qadağandır. Köçürən tələbələrin nəticələri ləğv olunur. • Tələbələrin sinifdə etik olmayan müzakirə və davranışları qadağandır.

Cədvəl

Həftə	Fənnin mövzuları	İstifadə olunan ədəbiyyat

1	Uşaq və yeniyetmə psixologiyasına giriş.	Child and Adolescent Development for Educators. Pages 3-20
2	Uşaqlarda bioloji inkişaf	Child and Adolescent Development for Educators. Pages 26-48
3	Koqnitiv inkişaf: Piyajenin inkişaf nəzəriyyəsi	Child and Adolescent Development for Educators. Pages 53-80
4	Sosial nəzəriyyələr və oyrənmə nəzəriyyəsi	Child and Adolescent Development for Educators. Pages 118-140
5	İnkişafin sosial-mədəni nəzəriyyələri	Child and Adolescent Development for Educators. Pages 151-177
6	Ailə və həmyaşıdlar ilə ünsiyyət	Child and Adolescent Development for Educators. Pages 282-316
7	Cinsiyyət və gender rolu	Child and Adolescent Development for Educators. Pages 321-338
8	Midterm imtahanı	
9	Yeniyetmələrdə psixi saglamlıq	Handbook of Adolescent Psychology. Pages 553-585
10	Yeniyetməlik dövründə yaşanan problemlər	Handbook of Adolescent Psychology. Pages 587-625
11	Yeniyetməlik dövründə davranış pozuntuları	Handbook of Adolescent Psychology. Pages 627-660
12	Autizm və ADHD Zehni inkişaf geriliyi	The Oxford Handbook of Clinical Child and Adolescent Psychology. Pages 204-235 The Oxford Handbook of Clinical Child and Adolescent Psychology. Pages 165-177
13	Yeniyetmələrdə maddə asılılığı və maddə istifadəsi	Handbook of Adolescent Psychology. Pages 627-695
14	Prezentasiyalarının təqdimatı	
15	Prezentasiyalarının təqdimatı	
16	Final imtahanı	